

Mødet den 27. Maj 1915.

1. (J. Nr. 91—1915). Skrivelse af 15. Maj 1915 fra Ministeriet for offentlige Arbejder med Meddelelse om, at Ministeriet under Hensyn til nedenstaaende Skrivelse af 4. Maj fra Generaldirektionen for Statsbanerne ikke har set sig i Stand til at foretage videre i Sagen vedrørende det af Byraadet under 18. Februar 1915 indsendte Andragende om, at der ikke uden tvingende Nødvendighed sker **Forflyttelse af det Statsbanepersonale, som hidtil har haft Bopæl i Aarhus:**

»I Skrivelse af 4. Marts d. A. har Ministeriet udbedt sig Generaldirektionens Ytringer over den hermed tilbagefølgende Skrivelse, J. Nr. 2884, fra Aarhus Byraad vedrørende den i den sidste Tid skete — og senere paatænkte — Forflyttelse af Statsbanepersonale fra Aarhus til Fredericia og Vamdrup.

I den Anledning skal Generaldirektionen tillade sig at udtale følgende:

For Trafikafdelingens Vedkommende er Togpersonalestyrken i Aarhus i Løbet af det sidste Aar formindsket med 5 Togførere og 18 Togbetjente, idet der ved indtraadte Vakancer i Togpersonalet i Aarhus har fundet Nybesættelser af Pladserne Sted i Fredericia og Vamdrup.

Yderligere er der fra April Flyttedag d. A. forflyttet 10 Togbetjente fra Aarhus. Efter Planen skal Styrken i Aarhus endnu formindskes med 4 Togførere og 25 Togbetjente, der stationeres i Fredericia. Denne Formindskelse af Styrken agtes for Togførernes Vedkommende udelukkende og for Togbetjentenes Vedkommende til Dels iværksat ved indtraadte Vakancer, medens der dog til Oktober Flyttedag d. A. og til April Flyttedag 1916 agtes forflyttet i alt 20 Togbetjente, hvis ikke Vakancer imidlertid har kunnet nedbringe dette Tal.

Grunden til Omstationeringen er Ønsket om at omlægge Tjenesten saaledes, at Togpersonalet i Aarhus undgaar Overnatninger i Vamdrup og Fredericia, og at al Togtjeneste Syd for Fredericia overtages af Personalet fra 2. Kreds. Efter den hidtidige Fordeling af Togpersonalet maatte Personalet hyppigt overnatte udenfor Hjemstedet i Vamdrup eller Fredericia, hvad der dels foranledigede, at Personalets Fraværelse fra Hjemmet gennemgaaende maatte være meget langvarig, dels medførte betydelige Udgifter til Natpenge etc.

Naar Omstationeringen er gennemført, vil der antagelig kunne spares ca. 15,000 Kr. aarlig, foruden at Personalets Fraværelse fra Hjemmet væsentlig indskrænkes.

Af lignende principielle Grunde — Omlægning af Kørselsfordelingerne i Jylland-Fyen — er der i Aaret 1913 forflyttet 14 Lokomotivførere og 14 Lokomotivfyrbødere fra Aarhus.

Da disse Omstationeringer baade er i Statsbanernes og Personalets Interesse, bør der efter Generaldirektionens Mening ikke lægges nogen Vægt paa det af Aarhus Byraad fremhævede

Argument, Forringelsen af Kommunens Skatteindtægt.

Denne Sag har været behandlet paa Fællesmøde den 4. d. M. under Nr. 770«.

M i k a e l J o h a n s e n beklagede, at Ministeriet ikke havde taget Hensyn til Byraadets Henvendelse. Det kunde nu ses, at Forflyttelsernes Antal var flere end først antaget, og det syntes, som om der var en systematisk Lyst til Stede til at affolke Aarhus. Af Dagbladene erfarede man endvidere, at der tænktes paa at flytte en hel Afdeling, altsaa ogsaa overordnet Personale, herfra og til Struer. Taleren vilde derfor henstille, at der blev gjort noget for at modvirke disse for Aarhus skadelige Bestræbelser. Maaske vilde Statsbanerne tjene 15000 Kr. ved disse Forflyttelser, men det gik mangedobbelt ud over Aarhus. Taleren henstillede til Byraadet at anmode Rigsdagsmændene om at forestille Ministeren og Generaldirektionen, hvor urimelige disse Forflyttelser var. Noget maatte der dog vel kunne gøres.

F o r m a n d e n vilde finde det rigtigst at sætte Sagen paa Dagsordenen til egentlig Beslutning, hvis der skulde foretages noget Skridt imod Forflyttelserne. Foreløbig kunde man kun tage Sagen til Efterretning. Forøvrigt var det tjenstlige Hensyn, og ikke at der kunde spares 15000 Kr., der var Hovedaarsagen til Forflyttelserne.

M i k a e l J o h a n s e n bemærkede, at Personalet gerne vilde blive her i Byen.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 510—1914). Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Approbation paa **Oprettelse af 2 ny Lærer- og 1 nyt Lærerindeembede** ved Aarhus Skolevæsen.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 504—1914). Skrivelse af 15. April 1915 fra Indenrigsministeriet med Godkendelse af den ved **Eksercerpladsernes Vurdering** fastsatte Erstatning til Kommunen af 130 Kr. 53 Øre og 317 Kr. 26 Øre pr. ha henholdsvis for Pladsen ved Skejby Led og Pladsen paa Galgebakken.

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 22¹—1915). Indenrigsministeriets Approbation paa en **Købekontrakt** med Tømrermester Villads Laursen angaaende en Marselisborggrund.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 63—1915). Indstilling fra det af Byraadet nedsatte Udvalg til Behandling af Striden mellem Havneudvalget og Arbejds mændenes Fagforening angaaende Spørgsmaalet om **Elektrikermedhjælper K. Jensens Forpligtelse til at staa i en Fagforening**.

J. C. P e t e r s e n meddelte, at Udvalget havde holdt Møde med Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund. Enighed var dog ikke opnaaet, da Udvalget naturligvis havde fastholdt det af Byraadet indtagne Standpunkt, og Arbejdernes Repræsentanter havde fastholdt deres, og Udvalget havde da lovet at henstille til Byraadet at anmode Manden om godvillig at indmelde sig i Forbundet. Endvidere havde man enedes om, da man næppe fra nogen af Siderne troede, at Byraadet i den Grad vilde fravige sit tidligere Standpunkt, hvis Byraadet ikke vilde følge Henstillingen, da at lade Sagen gaa til Voldgift, saaledes at man ikke atter kom til at staa paa bar Bund, og endelig enedes man om at anmode Politimester Goll om at være Opmand, hvilket han om end nødig overfor Taleren havde erklæret sig villig til. Indstillingen gik derfor ud paa, at Byraadet anmoder Jensen om

at indtræde i Forbundet, og, hvis han ikke vil det, at Sagen gaar til Voldgift.

Møller fraraadede at spørge Jensen, om han vil indmelde sig i Fagforeningen. Havneudvalget havde vistnok rettet en saadan Anmodning til Jensen, uden at han havde villet imødekomme den, saa Byraadet skulde ikke gentage Anmodningen. Sagen burde straks gaa til Afgørelse ved Voldgift. Iøvrigt mente Taleren, at Jensen ikke var pligtig at staa i Fagforeningen, fordi han var opført paa Lønregulativet.

Jakob Jensen oplyste, at Havneudvalget indtrængende havde anmodet Jensen om at indtræde i sin Organisation og udtalt overfor ham, at han kunde takke Organisationen for sin Stilling og sin Løn, og at almindelig Taktfølelse derfor bød ham at blive i Organisationen. Jensen havde imidlertid sagt nej, og Havneudvalget var ikke klar over, hvad der kunde følge af at anvende Tvang overfor ham. Taleren havde for sin Del frygtet, at man kunde blive nødt til at betale ham Pension, saa længe han levede. Derfor havde Taleren stillet sig, som han havde. Taleren havde intet imod atter at henstille til Jensen at melde sig ind i sin Organisation, maaske vilde han tage mere Hensyn til Byraadet end til Havneudvalget. Taleren havde faaet det Indtryk, at det nedsatte Udvalg havde set paa Sagen ligesom Havneudvalget og ligesom dette følt Frygt for det Smæk, der mulig kunde komme af at tvinge Jensen til at indmelde sig i Fagforeningen.

Kjeld Sørensen havde af Hr. Jakob Jensens Udtalelse forstaaet, at det nedsatte Udvalg havde sagt det samme til Jensen som Havneudvalget. Jensen havde imidlertid svaret, at han ikke vilde ind i Fagforeningen, før han blev tvunget

til det. Jensen havde arbejdet ved Havnen i 7 Aar, stadig ved det samme Arbejde; de første 5 Aar var han Medlem af Fagforeningen, de sidste 2 Aar kun delvis. Efter Overenskomsten skulde de Arbejdsmænd, der beskæftiges ved Kommunen, være Medlem af deres Fagforening, saa Spørgsmaalet var, om Jensen var Arbejdsmand eller ej. Organisationerne hævdede, at han var Arbejdsmand, selv om han fik Maanedsløn, og Elektriker kunde han som ikke uddannet heller ikke kaldes. Tale- ren ansaa det for klogt at faa Sagen afgjort efter Udvalgets Forslag og troede at turde paastaa, at Jensen ikke vilde faa Medhold i sin Paa- stand om at være Elektriker. Efter alt at dømme, vilde Resultatet blive, at Jensen fik Prædikatet Arbejdsmand, og at han saaledes i Henhold til Overenskomsten skulde være Medlem af sin Or- ganisation.

C h r i s t e n s e n var imod, at Byraadet fore- tog yderlig Henvendelse til Jensen om at melde sig ind i Fagforeningen. Der var sket saa rigelig Henvendelse til ham, at der ingen Grund var til at gøre det igen. Det vilde være rigtigst straks at lade Sagen gaa til Voldgift. Gik denne For- bundet imod, kunde Byraadet vedtage, at ogsaa de, der overgik fra at være timelønnede til at være maanedslønnede, skulde være Medlem af Or- ganisationen, dersom de da ikke indtog en over- ordnet Stilling. Jensen var stadig beskæftiget ved samme Arbejde og var kun af praktiske Grunde blevet maanedslønnet. Hverken Byraadet eller Ar- bejderne kunde være tjent med, at man ikke fast- slog, at selv om en Mand blev timelønnet, skulde han dog være Medlem af sin Organisa- tion. Arbejdsgiverne kunde antagelig heller ikke have noget mod en saadan Bestemmelse, da de

jo selv forlangte, at deres Kollegaer skulde tilhøre deres Organisation. Fordi en Mand opnaaede en fast Stilling, burde han ikke fritages for at bidrage til sine mindre heldigt stillede Kammerater.

Møller troede, det vilde halte noget, hvis en Mand baade skulde staa opført paa Lønregulativet og være Medlem af en Fagforening. En Arbejdsmand kunde gaa straks, medens en Mand under Lønregulativet havde 3 Maaneders Opsigelse. § 10 drejede sig i Virkeligheden kun om de time-lønnede Arbejdere og vedrørte ikke nogen, som var opført i Lønregulativet. Det var ikke altid let at afgøre, om en Mand var Arbejdsmand eller ej; en Arbejdsmand, som blev antaget f. Eks som Kontorassistent, skulde dog ikke staa i Arbejds-mændenes Organisation. Det afgørende maatte derfor være, om Manden stod i Lønregulativet eller ej, altsaa om han var maanedslønnet eller time-lønnet.

Christensen saa intet til Hinder for, at en Mand, som var opført paa Lønregulativet, kunde staa i en Fagforening.

Simonsen anbefalede Indstillingen, dog at der ikke skete nogen Henvendelse til Jensen om at melde sig ind i Organisationen. En Henvendelse maatte anses for overflødig. Hele Slagtehus-udvalget kunde attestere, at maanedslønnede Folk under Lønregulativet meget vel kunde staa i Arbejds-mændenes Forbund. Efter egen Anmodning var alle Slagtehusets Opsynsmænd efterhaanden kommet paa Lønregulativet, men stod vedblivende som Medlem af deres Fagforening, og det gik ud-mærket. Selv om en Mand kom ind i en Plads, der adskilte sig fra hans tidligere Arbejde, kunde han sikkert godt blive i sin Organisation, og op-naaede han Pladsen, væsentlig fordi han var Med-

lem af sin Organisation, var det kun simpelt Høflighed af ham at blive ved at være Medlem.

S a m u e l s e n havde været Formand for Lønudvalget, da Overenskomsten blev indgaaet, og vidste bestemt, at der ved Forhandlingerne den Gang ikke havde været Tale om, at de maanedslønnede ikke kunde staa i deres Organisation. Det var mærkeligt, at Hr. Møller stedse strittede imod, at maanedslønnede Folk skulde være Medlem af deres Fagforening. De Folk, som ikke vilde det, og som skød sig ind under, at de var maanedslønnede, vilde jo kun snyde deres Kammerater.

F o r m a n d e n advarede imod at bruge saa stærke Udtryk som »snyde«.

S a m u e l s e n ansaa Udtrykket for rigtigt. Desuden var det meget snæversynet af disse Folk, at de for at spare Kontingentet vilde undvære de andre Fordele, som det at være i en Organisation medførte.

K j e l d S ø r e n s e n troede, man noget misforstod det, hvis man mente, at en Afgørelse af denne Sag vilde betyde, at den Slags Spørgsmaal var afgjort engang for alle. I dette Tilfælde vilde Arbejdsmændene utvivlsomt faa Ret, hvorimod det var muligt, at den modsatte Afgørelse vilde ske, hvis det drejede sig om en Arbejdsmand, som var blevet Kontorassistent. Ved private Arbejdsgivere stod adskillige maanedslønnede Folk i deres Fagforening, saa Kommunen vilde næppe staa sig ved nu at foretage et Eksperiment, som let kunde blive ret dyrt for den. Taleren anbefalede atter Indstillingen og bemærkede, at Resultatet af Udvalgets Forhandling med Arbejdernes Repræsentanter var blevet, at Udvalget skulde anbefale Byraadet at foretage Henvendelsen.

Møller kunde ikke indrømme, at han altid modarbejdede, at maanedslønnede Folk stod i Fagforening. Taleren havde absolut intet imod, at de gjorde det, men mente kun, at de ikke kunde tvinges dertil. Taleren var ikke enig med Hr. Kjeld Sørensen i, at Afgørelsen af denne Sag ikke vilde være afgørende for fremtidige Sager af lignende Art, men mente tvertimod, at der, hvis Afgørelsen nu gik Fagforeningen imod, vilde være skabt Præcedens for, at maanedslønnede Folk ikke havde Pligt til at være Medlem af en Fagforening.

Samuel sen vilde finde det rigtigt at vedtage en Bestemmelse om, at timelønnede Arbejdere, som gik ind under Regulativet med Maanedsløn, vedblivende havde Pligt til at staa i deres Organisation.

Formanden bemærkede, at Indstillingen ikke var ganske klar, idet der i Udskriften af Protokollen fra Forhandlingsmødet stod, at Udvalget skulde anbefale Byraadet at henstille til Jensen at indmelde sig i Organisationen, medens der i den medfølgende Skrivelse var brugt Udtrykket paa lægge.

Jakob Jensen havde forstaaet det saaledes, at det var Udvalgets Mening, at Byraadet skulde rette en Henstilling til Jensen.

J. C. Petersen bekræftede, at det skulde være en Henstilling.

Formanden udtalte, at hvis Indstillingen blev forkastet, vilde det dermed være givet, at Sagen skulde afgøres ved Voldgift.

Indstillingen forkastedes, saaledes at Sagen nu gaar til Voldgift.

- 6 (J. Nr. 53—1915). Andragende fra Grundejere ved **Vesterbrogade** om Omlægning og Regulering af Gaden.

Formanden forelagde Brolægningsudvalgets Indstilling, som gik ud paa, at Sagens Afgørelse udsættes til Budgetbehandlingen for næste Aar.

Jakob Jensen udtalte sin Glæde over, at et saadant Andragende kunde fremkomme. Byraadet var inde paa at misrøgte Brolægningen, saa det var glædeligt at se Borgerne rejse sig derimod.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 52—1915). Andragende fra Grundejere paa Kathrinebjerg og Christiansbjerg om at faa stillet **Midler til Raadighed til elektriske Installationer i Ejendomme.**

Formanden oplyste, at et Mindretal i Budgetudvalget (Formanden og Hr. Møller) ikke kunde anbefale en Bevilling paa 15000—20000 Kr. til det ansøgte Øjemed, fordi det ikke fandt det rigtigt under de nuværende Forhold at gaa videre med saadan Anbringelse af Kommunens Midler.

Simonsen anbefalede at give Bevillingen ud fra den Betragtning, at naar man tidligere havde ydet 250000 Kr. til Laan til elektriske Installationer, fordi man ansaa det for fordelagtigt for Kommunen, kunde der ingen Tvivl være om, at det ogsaa vilde være forsvarligt at stille det fornødne Beløb til Raadighed i dette Tilfælde. Man havde af økonomiske Grunde ophørt med at stille flere Penge til Raadighed til Udlaan til Husinstallationer, og det var en Grund, man naturligvis maatte bøje sig for, men i det foreliggende Tilfælde var der særlige Omstændigheder, som bevirkede, at Taleren kunde gaa med. Desuden var Beløbet heller ikke saa stort, at det kunde faa nævneværdig Indflydelse hverken paa Budgettet eller Kassebeholdningen. Der var endnu omved 1 Million tilbage af Laanet, og muligvis kunde man faa et midlertidigt Laan af den kommunale

Laanekasse. Andragerne vilde gerne have været med, da der var Midler til Raadighed, men visse Forhold umuliggjorde det. Derfor havde Taleren fundet det rigtigt at anbefale at yde den Bevilling, det nu drejede sig om.

Møller bemærkede, at Sagen havde to Sider. Hvis Taleren kun var Medlem af Belysningsudvalget, vilde han maaske intet have haft imod, at Pengene blev stillet til Raadighed. Da Belysningsudvalget fik de sidste 50000 Kr. bevilget til Udlaan til Husinstallationer, blev det imidlertid udtalt, at der ikke kunde faas mere under de nuværende Forhold. Derfor havde Belysningsudvalget maattet afslaa mange Anmodninger om Laan. Følgen af at bevilge det foreliggende Andragende maatte derfor blive, at man maatte bevilge en hel Række Laaneanmodninger til, hvis man ikke vilde være uretfærdig. Iøvrigt kunde Grundejerne deroppe lige saa godt have faaet Kabel til Christiansbjerg, hvis de, da der var Midler til Raadighed, havde søgt derom. Skulde Byraadet have Lyst til at bevilge ikke alene de 20000 Kr., det nu drejede sig om, men endnu mange flere Penge, var Sagen en anden, men naar det selv talte om at laane, og Pengene var dyre, vilde det dog vist være en egen Sag for Byraadet at være Laangiver i stor Stil. Taleren vilde derfor fraraade at imødekomme Andragendet, ogsaa fordi man ved at bevilge Beløbet vilde paaføre Belysningsvæsenet en ret stor Udgift til Maalere og Stikledninger.

Mikael Johansen fandt, at Sagen havde en tredie Side, nemlig at den nordre Bydel altid skulde tilsidesættes. Taleren kunde ganske tiltræde Hr. Simonsens Udtalelser. Han erkendte, at det var et forkert Princip, man var kommet ind paa med disse Udlaan, men Skylden var Belys-

ningsvæsenets. Det var mest fattige Folk, som boede paa Christiansbjerg, og det var vanskeligt at leje Løjlighederne ud deroppe, saa Taleren vilde anbefale og stemme for, at man imødekom Andragenderne.

Jakob Jensen havde advaret imod at bevilge disse Laan, den Gang man begyndte derpaa, idet man ikke kunde være sikker paa vedblivende at kunne skaffe de fornødne Midler, og Resultatet saa vilde blive, at nogle Borgere blev favoriserede fremfor andre, hvis man ikke skulde standse Foretagender, som burde udføres. Inden man bevilgede Andragendet, vilde Taleren gerne have oplyst, hvor mange Laanebegæringer, der var blevet nægtet. Var det ret mange, vilde det nemlig være en egen Sag at bevilge Andragendet. Taleren saa gerne, at den nordre Bydel fik elektrisk Lys ligesom den øvrige By. Man var jo gaaet med til at lægge Vand derop, hvilket ikke var blevet nogen god Forretning, hvad det heller ikke vilde blive at lægge Lys derop. Desuagtet vilde Taleren gerne gaa med dertil, hvis blot ikke altfor mange Laanebegæringer allerede var blevet nægtet. Skulde Belysningsudvalget ikke kunne give Oplysning herom i Dag, vilde Taleren henstille, at Sagen blev taget tilbage til ny Overvejelse.

Simonsen syntes ikke, at Hr. Møller som Formand for Belysningsudvalget ret vel kunde have noget imod, at denne Bevilling blev givet. Havde Hr. Møller det, havde han jo nemlig været med til at føre Byraadet ud paa en slem Glidebane, da de 250000 Kr. blev bevilget. Byen stod sig sikkert godt ved at faa elektrisk Lys indført alle Steder snarest muligt, og derfor skulde Byraadet strække sig det videst mulige. Taleren skulde indrømme Hr. Jakob Jensen, at der var

en Fare ved at begynde paa disse Udlaan, idet nogle kunde blive favoriserede fremfor andre, men Spørgsmaalet var dog, om det var nødvendigt at indstille denne Virksomhed, eller om man ikke snarere skulde fortsætte, saaledes at hele Byen kunde faa elektrisk Lys ved Kommunens Hjælp. Der vilde intet være i Vejen for, at Kommunen kunde skaffe de fornødne Midler ved et midlertidigt Laan, som kunde tilbagebetales i de 5—6 Aar, Udlaanene blev afbetalt. Bar man sig saaledes ad, vilde Faren være ophævet, ingen vilde blive favoriseret, og man behøvede ikke at angribe Laanebeholdningen. Alt det fortjente naturligvis nærmere Overvejelse, men selve den foreliggende Sag medførte ingen ubehagelige Konsekvenser, da der kun var Tale om Ejendomme, som ikke kunde faa Elektricitet, den Gang Pengene var til Raadighed. Hr. Møller mente nok, at de kunde have faaet et Kabel op til Christiansbjerg, hvis de havde søgt derom, men det havde de selvfølgelig ikke tænkt paa.

M o u s t e n kunde ikke indse, at Situationen begrundede Standsning af den Forretning, som Udlaanene var. Taleren havde været betænkelig, da man begyndte med Udlaanene, men der forelaa ikke noget nyt med Undtagelse af Vedtagelsen om, at man ikke vilde gaa videre. Ganske vist var Penge nu noget dyrere, og det vilde derfor være nødvendigt, at Laantagerne gav noget højere Rente, men ellers var Stillingen ganske den samme, som da man begyndte med Udlaanene. Dersom disse var en Forretning for Byen i Fjor, var de det ogsaa i Aar. Der var endog en Grund mere i Aar end i Fjor, idet Udlaansvirksomheden havde trukket en Del Elektrikere hertil, som nu, da Udlaanene hørte op, stod arbejdsløse.

Møller troede ikke, det kunde siges, at der ikke blev taget Hensyn til den nordre Bydel. Han kunde ikke sige, hvor mange Laanebegæringer der var blevet afslaaet, fordi Midlerne var sluppet op, men det var mange. Bevilgede man de 20,000 Kr., det nu drejede sig om, blev man nødt til at bevilge Laan til alle andre, som søgte derom. Naturligvis vilde det være rart at faa indført elektrisk Lys i hele Byen, men dertil vilde sikkert gaa omved en Million Kroner, saa et Ekstralaan vilde blive nødvendigt, men om det vilde være rigtigt at stifte et saadant, var vist meget tvivlsomt, da det var vanskeligt og dyrt at laane. Ganske vist kunde der nok skaffes et kortvarigt Laan, men Renten blev næppe under $5\frac{1}{2}$ %, ja maaske derover. Man skulde derfor synes, at de vedkommende Folk saa lige saa godt selv kunde laane Pengene. Endelig kunde Kommunen ogsaa ret let tabe Penge ved disse Laan, Sikkerheden var i hvert Fald ikke synderlig stor.

Christensen skulde indrømme, at de Penge, der var udlaant til elektriske Husinstallationer, maaske vilde have været bedre anvendt, hvis de var blevet fordelt over et længere Tidsrum. Dog havde Udlaanene været en god Forretning, idet man havde faaet Pengene forrentet og solgt saa megen Elektricitet, at Maskinerne havde kunnet udnyttes. Der var derfor ingen Anledning til at tale om, at Byraadet var blevet lokket paa Glatiis ved at stille Midler til Raadighed til disse Udlaan. Grundejerne paa Christiansbjerg havde allerede begyndt at træffe Forberedelser til at faa Elektricitet, da der var Midler til Raadighed. Saa kom Vedtagelsen om at standse Udlaanene og Anlægget af Luftkabelet, og da de havde Pligt til at installere Elektricitet, men var Smaafolk de fleste, kunde der

saaledes nok være Grund til at støtte dem. Folk inde i Byen kunde i hvert Fald bedre selv rejse Pengene, saa selv om man sagde nej til dem, var der dog noget der talte for, at bevilge de 20000 Kr., der nu var Tale om.

Formanden meddelte, at der til Byraadet var kommet et Cirkulære om den ny kommunale Laanekasse, saaledes at det snart maatte overvejes, om man skulde søge Laan af den eller ej. Taleren vilde derfor henstille at udsætte baade denne Sag og den næste paa Dagsordenen.

Sagen udsattes.

8. (J. Nr. 82—1915). Andragende fra Elektrikernes Fagforening om, at der maa blive bevilget **Laan til private til Installation af elektriske Ledninger for at afhjælpe Arbejdsløsheden** i Faget.

Udsattes.

9. (J. Nr. 37--1915). Indstilling fra Politimesteren om Tilladelse til at maatte anvende ca. 2000 Kr. til **Anskaffelse af 2 Motorcykler.**

Formanden erindrede om, at Sagen havde foreligget før, og henviste til Politimesterens nu foreliggende nærmere Redegørelse for, hvorfor han ønskede Motorcykler fremfor Heste. Budgetudvalgets Flertal fandt Politimesterens Grunde fyldestgørende og indstillede at give Tilladelsen.

Simonsen bemærkede, at Sagen sidst var blevet udsat, fordi der rejstes Indvendinger mod Hensigtsmæssigheden ved at benytte Motorcykler i Politiets Tjeneste. Der var opsparet godt et Par Tusinde Kr. i den Tid, Militærhestene havde været unddraget Politiet, og det var disse Penge, Politimesteren gerne vilde bruge til at anskaffe 2 Motorcykler for, saaledes at Hesteholdet kunde undgaas i Fremtiden. Ved Forhandlingerne havde Politimesteren forfægtet sit Standpunkt saa godt,

at Taleren var blevet yderlig bestyrket i sin Mening om, at Motorcykler var mere anvendelige end Heste for Politiet. Derfor kunde Taleren anbefale, at de 2200 Kr. blev anvendt, som Politimesteren ønskede. Ved at benytte Motorcykler i Stedet for Heste vilde der aarlig spares ca. 500 Kr.

Christensen skulde ikke lægge sig i Vejen for Politiets Udvikling, men syntes ikke, der var ført noget synderligt Bevis for, at Motorcykler kunde gøre god Tjeneste for Politiet. I Sammenligning med Udgiften ved Hestehold kunde der tilsyneladende nok spares 500 Kr. om Aaret, men om 3 højst 4 Aar skulde Motorcyklerne fornyes, saa nogen egentlig Besparelse blev der i Virkeligheden ikke. Iøvrigt behøvede Politiet heller ikke Heste, det kunde meget vel nøjes med almindelige Cykler. Det mest praktiske vilde sikkert være at stationere Betjente længere ude i Periferien end nu. Taleren kunde ikke stemme for Indstillingen, men skulde heller ikke stemme imod.

Mikael Johansen anbefalede at give Politimesteren den ønskede Tilladelse. Særlig for Sikkerheden i Skovene vilde det have Betydning, at Politiet havde Motorcykler til sin Raadighed. Motorcykler kunde vare meget længere end 3—4 Aar, saa det vilde ganske sikkert blive langt billigere at holde dem end Heste.

Christensen var ikke blevet overbevist af Hr. Mikael Johansens Bemærkninger og havde endnu intet Bevis set for, at Motorcykler vilde være praktiske for Politiet.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 98--1915). Fra Skoleudvalget forelaa følgende Indstilling af 18. Maj 1915 om **Oprettelse af Fortsættelsesundervisning for den konfirmerede Ungdom:**

»Skoleudvalgets Flertal (N. J. Laursen og M. Thomsen) indstiller til det ærede Byraad, at der til 1. Oktober dette Aar begyndes med Fortsættelsesundervisning i kvindelig Haandgerning og Husgerning (Hold IV og V), og at Deltagerne ved Indtegningen til det halvaarlige Kursus i disse Fag skal betale et mindre Beløb f. Eks. 2 a 3 Kr.

Fortsættelsesskolen for den mandlige Ungdom mener Flertallet bør udsættes, indtil et Beløb dertil kan optages paa Budget for Aaret 1916—17.

Skoleudvalgets Mindretal (Jakob Jensen) anbefaler hele det af Skolekommissionens Flertal stillede Forslag til Vedtagelse, saaledes at alle de i det nævnte Forslag omtalte 5 Hold oprettes fra 1. Oktober dette Aar.

Angaaende Omkostningerne kan man kun oplyse, at Undervisningen af et Hold vil komme til at koste ca. 200 Kroner.«

Skolekommissionens Indstilling var saalydende:

»Skolekommissionen har i Mødet den 22. Februar vedtaget at indstille Udvalgets Flertals Indstilling til det ærede Byraads Vedtagelse. — I de medfølgende Undervisningsplaner skal dog Sundheds-lære rettes til Sundheds-lære og Alkohol-lære.

For denne Indstilling stemte 7 Medlemmer, 2 Medlemmer stemte for et Forslag om kun at indrette Fortsættelsesskole for Kvinder. 1 Medlem stemte for Udvalgets Mindretals Forslag. 2 Medlemmer var fraværende.«

Indstillingen fra det af Skolekommissionen nedsatte Udvalg var saalydende:

»Det af Skolekommissionen i Mødet den 30. November f. A. nedsatte Udvalg, som skulde

overveje, om og hvorledes en Fortsættelsesskole for den konfirmerede Ungdom kunde indrettes her i Aarhus, har ved Forhandling med Teknisk Skole og de to herværende Handelsforeninger faaet fastslaaet, at ingen af de nævnte Institutioner ønsker Samarbejde med en kommunal Fortsættelsesskole, der formentlig ikke burde tage nogen af de Opgaver op, som søges løst af teknisk Skole og Handelsskolerne.

Efter at man saaledes havde opnaaet Klarhed over, at en Ungdomsskole maa søge sine Elever blandt de mange unge Mennesker af begge Køn — især Piger — som ikke gaar over i faglært Virksomhed ved Handel og Haandværk, har man drøftet dels det principielle Spørgsmaal om Betimeligheden af en Ungdomsskoles Oprettelse her i Byen paa nærværende Tidspunkt, dels Spørgsmaalet om en saadan Skoles Indrettelse.

Hvad det principielle Spørgsmaal angaar kan et Mindretal indenfor Udvalget (Mikael Johansen) ikke tilraade, at der nu oprettes en Fortsættelsesskole i Aarhus, og Hr. Mikael Johansen anser det derfor for overflødigt at drøfte Planer for en saadan Skole.

Udvalgets Flertal (Jakob Jensen og Kromann) tilraader derimod, at der oprettes en Fortsættelsesskole for den konfirmerede Ungdom her i Aarhus, og at denne Skole begynder sin Virksomhed i Efteraaret 1915.

Som Følge af det anførte fremkommer Udvalget med to Indstillinger til den ærede Skolekommission, en Flertals- og en Mindretalsindstilling.

I. Flertallets Indstilling.

Det indstilles til Byraadet, at der oprettes Fortsættelsesskole for den konfirmerede Ungdom

i Aarhus, og at denne Skole begynder sin Virksomhed i Efteraaret 1915.

Angaaende Fortsættelsesskolens Virksomhed foreslaaes følgende:

1. Undervisningen finder Sted i Vinterhalvaaret
1. Oktober til 1. April, med 5 Timer (Kl. 2—7) en Dag ugentlig.
2. De unge Mænd undervises i Borgerskolen, Ny Munkegade, de unge Piger i Borgerskolen, Christiansgade.
3. Antallet af Elever paa de enkelte Hold, som oprettes, bør ikke overstige 20. Der oprettes ikke Undervisning i noget Fag, naar der ikke melder sig mindst 14 Deltagere af samme Køn.
4. Under den i Punkt 3 omtalte Forudsætning indrettes der følgende Kursus.
 - I. Almindeligt Hold (Dansk og Regning).
Baade for Mænd og Kvinder.
 - II. Sprogligt Hold (Engelsk). Baade for Mænd og Kvinder.
 - III. Haandarbejde (Sløjd). For Mænd.
 - IV. Haandarbejde (Syning). For Kvinder.
 - V. Husgerning (Madlavning). For Kvinder.

Angaaende Undervisningen paa disse Kursus henvises til vedlagte Undervisningsplaner og Cirkulære af 30. Maj 1914 fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, til hvilket Ministerium Undervisningsplanerne skal indsendes til Godkendelse.

Et Mindretal (Kromann) ønsker i Undervisningsplanerne efter »Sundhedslære« tilføjet: »Alkohollære« med Benyttelse af N. Arnold Møllers »Alkohol«.

II. Mindretallets Indstilling.

Skolekommissionen meddeler Byraadet, at den ikke for Tiden ønsker at fremkomme med Forslag om Oprettelse af en kommunal Fortsættelsesskole i Aarhus.«

N. J o h. L a u r s e n udtalte, at Indstillingen gik ud paa at foretage en lille Prøve med en Fortsættelsesskole med Undervisning en halv Dag om Ugen. Udvalget havde drøftet, om der var Trang til en egentlig Fortsættelsesskole, men dets Flertal havde ment, at der for Mændenes Vedkommende ikke var saa stor Trang, at der var Grund til at begynde i Aar, hvor Sagen ikke var forudset, saaledes at der var kommet en Bevilling med paa Budgettet. Aarsagen til, at Trangen ikke var større, maatte vel sagten søges i, at der her i Byen fandtes en Række Aftenskoler, som fik Tilskud fra Stat og Kommune, og som gav Adgang til Undervisning af samme Art, som Fortsættelsesskolen tænkte paa. Dertil kom, at der var gennemført 7 klasset Undervisning i Børneskolen. Alt i alt mente Udvalgets Flertal det bedst at se Tiden an for Mændenes Vedkommende. Derimod ansaa Udvalgets Flertal det for mere paakrævet at oprette Kursus for unge Piger i Husgerning, dels fordi mange unge Piger allerede havde begyndt saadan Undervisning i Skolen, og dels fordi de aller fleste unge Piger vist kunde have godt af at udvide deres Kundskaber paa dette Omraade. Derfor stillede Udvalgets Flertal Forslag om at oprette et Kursus for unge Piger i Madlavning, selv om Udgiften hertil ikke var opført paa Budgettet. Naar Flertallet ønskede, at der skulde betales et lille Indskrivningsbeløb, var det ikke for selve Indtægten Skyld, men for at man ikke skulde melde sig til Kursuset uden at have til Hensigt at gennemgaa det, altsaa for at give Tilslutningen

mere Stabilitet. Udvalgets Flertal havde haabet, at man fra alle Sider kunde slutte sig til dets Indstilling, og at Sagen saa kunde være taget op til næste Aar, men et Mindretal ønskede jo at gaa noget videre. Taleren vilde nu afvente, hvad Mindretallet havde at sige, men han vilde dog allerede nu bemærke, at han godt kunde tænke sig den Mulighed at tage Forslaget tilbage, saaledes at hele Sagen maatte vente til næste Budgetbehandling. Aarsagen hertil var, at Udvalget foruden den foreliggende Indstilling kom med Forslag om Bevilling af et ekstraordinært Beløb til Skolen i Frederiksalles, og at Sagen om Ansættelse af en Skoletandlæge snart atter vilde komme frem, samt Oprettelsen af en ny Mellemskoleklasse. Forhaabentlig kunde man derfor enes om Udvalgsflertallets Forslag.

Jakob Jensen fandt det heldigt, at Hr. N. Joh. Laursen havde gentaget sin i Udvalget fremsatte Trussel om at standse hele Sagen. Da Truslen blev fremsat i Udvalget, var Spørgsmaalet om Bevillingen til Varmeapparatet til Skolen i Frederiksalles ikke fremme, og Sagen om Skoletandlægen var standset, fordi den rette Tandlæge ikke var blevet antaget. Udgiften til Mellemskoleklassen kunde desuden ikke være overraskende. Skulde man tro Statens Statistik, var der stor Trang til en Fortsættelsesskole for den konfirmerede Ungdom, hvad Taleren heller ikke var i Tvivl om. Hvorledes en saadan Undervisning skulde gribes an, var derimod ikke let at sige, og derfor havde Skolekommissionens Flertal ogsaa vedtaget flere Planer at undervise efter, saaledes at der vilde være at oprette en Klasse, naar der meldte sig et tilstrækkeligt Antal Deltagere til en Plan. Taleren ønskede naturligvis at opretholde Skolekommis-

sionens Flertals Forslag. Taleren havde været Formand i det af Skolekommissionen nedsatte Udvalg, og de Medlemmer af dette, som vilde arbejde — et Medlem erklærede nemlig straks, at han intet vilde bestille i denne Sag — havde enedes om at anbefale, at der blev oprettet en Ungdomsskole i Henhold til de foreliggende Planer. Dette Forslag havde Skolekommissionens Flertal sluttet sig til, saa det vilde være meget mærkeligt, om Taleren nu skulde gaa med til det af Skoleudvalgets Flertal stillede Forslag. Skulde Ungdomsskolen blive til noget, maatte der begyndes efter det Princip, der laa til Grund for Skolekommissionens Forslag. Taleren vilde derfor anbefale Byraadet at stille sig velvilligt til dette.

M i k a e l J o h a n s e n kunde ikke indse, at der var Trang til denne Fortsættelsesskole, eftersom man allerede havde 4 Arbejderaftenskoler. Navnlig i denne vanskelige Tid var der ikke Anledning til at begynde paa noget nyt. Dersom Hr. N. Joh. Laursen ikke vilde stille Forslag om at udsætte hele Sagen til næste Budgetbehandling, vilde Taleren gøre det.

N. J o h. L a u r s e n skulde indrømme, at Udvalget ikke bestemt vidste, at et nyt Varmeapparat blev nødvendig til Skolen i Frederiksalles, da Sagen om Fortsættelsesskolen blev behandlet; om Reparationerne vidste man derimod nok Besked. Der var næppe større Trang til Ungdomsskolen i Øjeblikket; Arbejderskoler af ganske lignende Art fandtes i Forvejen her i Byen, saa der skete ingen Skade ved at nøjes med det, Udvalgets Flertal foreslog. Det var rigtigt, at Skolekommissionens Flertal anbefalede de forskellige Planer, men dette skyldtes maaske, at Kommissionen tænkte mindre paa Budgettet end paa at gøre det godt for Undervisningen.

Taleren vilde gentage, at der ingen Skade skete ved at udsætte hele Sagen til Budgetbehandlingen, dersom man ikke vilde gaa den af Udvalgets Fler-tal foreslaaede Vej, idet der jo allerede fandtes en Aftenskole for lignende Fag i Skolen i Finsens-gade. Taleren ønskede ikke, at der skulde være Kamp om den Sag, og det blev bedst undgaaet ved at udsætte hele Spørgsmaalet i Aar.

F o r m a n d e n kunde have ønsket, at Udval-get baade for denne og næste Sags Vedkommende havde stillet Forslag om, af hvilken Konto Udgif-ten skulde afholdes.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at den forelig-gende Sag drejede sig om et saa lille Beløb, at det ingen Rolle spillede. For næste Sags Vedkom-mende skulde Taleren stille Forslag om, hvorledes Beløbet skulde skaffes til Veje. Der forelaa intet Forslag i saa Henseende fra Udvalget.

Sagen udsattes til den forestaaende Budget-behandling.

11. (J. Nr. 103—1915). Indstilling fra Skoleudvalget om **Bevilling af 13800 Kr. til Indlæg af nyt Varmeapparat og elektrisk Lys samt til forskel-lige Reparationer i Skolen i Frederiksballe.**

N. J o h. L a u r s e n beklagede, at Udvalget maatte stille Forslag om denne store Bevilling, men det var jo ikke saa forunderligt, at Apparatet skulde fornyes, eftersom det havde gjort Tjeneste i ca. 30 Aar. Det var ikke godt i Fjor, og der blev da kostet en stor Reparation til ca. 1000 Kr. paa det, idet man haabede, at det saa vilde kunne holde i nogle Aar, men det viste sig, at det sidste Vinter ikke fungerede godt, enkelte Klasser kunde ikke blive opvarmede, og Luften blev for-urennet i nogle Klasser. Nyanskaffelsen var saa-ledes en Nødvendighed. Man maatte endvidere

være betænkt paa, at endnu et Par Skoler vilde stille lignende Krav i de kommende Aar. For denne Skoles Vedkommende turde man ikke vente, idet Stadsingeniøren ikke turde indestaa for, at Ulemperne ved Varmeapparatet kunde afhjælpes. Taleren havde ikke skænket det stor Opmærksomhed, hvor Pengene skulde tages fra, men der var vel næppe andet at gøre end at tage dem af Laanet eller Kassebeholdningen.

J a k o b J e n s e n var ikke blevet overrasket over, at Varmeapparatet maatte fornyes. Allerede før 1913 var det daværende Skoleudvalg klar over, at det trængte til Omlavning, og man havde Tegning færdig, men saa kom Byraadsvalget, og Spare-systemet affødte Reparationen. Da der blev Tale om denne, havde Taleren i Udvalget gjort opmærksom paa Forholdet. Flertallet vilde imidlertid have repareret, og det skete, men kunde nu ikke ske mere. Man maatte nu have et ordentligt Apparat. Taleren vilde henstille, at Pengene foreløbig blev taget af Kassebeholdningen, og at Udvalget tog Beløbet op paa Skolevæsenets Budget for næste Aar. Bar man sig ikke saaledes ad, vilde Kassebeholdningen blive spist op. Der kunde ikke godt, saaledes som Hr. N. Joh. Laursen syntes at mene, være Tale om at afholde den Slags Udgifter af Laan.

M i k a e l J o h a n s e n mente, at Udgiften netop burde afholdes af Laan.

N. J o h. L a u r s e n skulde ikke komme ind paa det mærkelige i, at Hr. Jakob Jensen havde omtalt Sagen saa udførligt, men vilde kun bemærke, at Reparationen i Fjor intet havde med Spare-systemet at gøre.

Overgik til 2. Behandling og henvistes til Budgetudvalget.

12. (J. Nr. 530—1914). Indstilling fra Indkvarteringskommissionen om Anbringelse af ny **Brandhaner paa Rytterkasernen**, saaledes at Udgiften, 1825 Kr., foreløbig afholdes af Brandskadeerstatningen med forventet Tilladelse til, at det tillægges Kasernens Tilblivelsessum.

Indstillingen vedtoges.

13. Andragende om **Dispensation fra W. C. Regulativet** for:

- a. (J. Nr. 2³²—1915). Tangen 6.
- b. (J. Nr. 2³³—1915). Hjelmensgade 3 a.
- c. (J. Nr. 2³⁴—1915). Ryesgade 43.
- d. (J. Nr. 2³⁵—1915). Marselisborgalle 32.
- e. (J. Nr. 2³⁶—1915). Nørregade 16.

Bevilgedes.

14. (J. Nr. 1⁴—1915). Andragende om **Approbation paa Udstykningsplan** for Matr. Nr. 2099 af Bygrunden.

Anbefaledes.

15. (J. Nr. 55—1915). Andragende fra Dansk-engelsk Benzin Co. om Plads til Anlæg af en eksplosionsfri **Benzintankstation**.

Udsattes.

